
Tarvitaanko Kristusta teologisessa tiedekunnassa?

- paneelikeskustelu STI:n 15-vuotisjuhlassa

Teologisen instituutin 15-vuotisjuhlassa järjestettiin jo perinteeksi tullut debatti yliopiston opettajan ja instituutin opettajan välillä. Vieraana oli tällä kertaa dosentti Raimo Harjula, joka on uskontotieteen ja missiologian asiantuntija. Instituutin puolelta keskustelijana oli missiologiasta väitellyt tohtori Pekka Huhtinen. Aiheena oli Kristuksen ainutlaatuisuus: onko Jeesus ainoa pelastustie ihmisille?

Aihe saattaa kuulostaa perin kummalliselta. Mikä muu voisi tavallisen kristityn mielestä olla kristinuskon sanoma kuin sanoma Jeesuksen tuomasta pelastuksesta? Pitkääkö tällaisesta aiheesta edes kiistellä? Suomalaisen yliopistoteologian tilasta kertoo aika paljon se, että tosiasiaa aiheesta syntyi keskustelijoiden välille sovittamaton ristiriita paneelikeskustelun aikana.

Buddha ja Jeesus

Keskustelussa dosentti Harjula esitteli kiihottomaan ja rauhalliseen tyyliinsä useaan kertaan omat teesinsä, joissa oli vahva aatteellinen sisältö. Harjulan mukaan Kristus on kyllä ainutlaatuinen persoona, kuten Buddha tai Muhammed, mutta ei pelastuksen kannalta olennainen. Hänen mielestään nimittäin usko on sisäinen kokemus ja vain ihmisen suhde Jumalaan pelastaa – ei esimerkiksi kuvitelma Jumalan Pojan suorittamasta sovitustyöstä. Tuollainen pelastava usko löytyy Harjulan mukaan kaikista uskonnoista ja myös uskontojen ulkopuolelta.

Miten Harjula oli päätenyt käsityksensä? Lähtökohta oli yksinkertainen. Hän totesi keskustelussa ensinnäkin, että Raamattu ei ole hänelle Jumalan sanaa eikä Jumalan ilmoitusta. Siksi Raamattu ei voi myöskään sa-

nella pelastuksen ehtoja kenellekään. Niinpä minkä tahansa uskonnon tai yksityisen ajattelijan usko kantaa Harjulan mukaan myös kuoleman rajan yli.

Harjula laajensi toiseksi näkemyksensä käsittämään myös pelastuksen ehtoja. Koska hänen mukaansa helvettiä ei ole, rakkauden Jumala pelastaa lopulta kaikki ihmiset. Toisin Harjula ei vastannut enää siihen, millä hän voi tällaista näkemystä perustella, vaikka opiskelijat penäsivät asiaa häneltä useamman kysymyksen voimin. Se kuitenkin kävi selväksi, että Raamatusta hän ei ollut ajatuksiaan löytänyt.

Kristus ja lähetys

Pekka Huhtinen totesi keskustelun aikana, että tällainen näkemys pyrkii olennaisesti muuttamaan esimerkiksi suhtautumista lähetystyöhön. Jos teologiassa luovutaan siitä ajatuksesta, että Kristus on koko maailman Vapahtaja, ei muiden uskontojen parissa tehtävälle lähetystyölle ole mitään oikeutusta. Harjula vastasi tähän korostaen sitä, että hän pitäääkin tärkeämpänä uskontojen vuoropuhelua.

Harjula totesi keskustelun aikana tiedostavansa hyvin, että perinteisen kristinuskon näkökulmasta häntä pidetään käsitystensä perusteella luopiona. Tähän lauseeseen kiteytyy samalla suomalaisen teologisen keskustelun ongelma. Yliopiston puitteissa elävä jälkikristillinen humanismi tulee opetuksen ja seurakuntavierailujen kautta suoraan kirkon kentälle. Siksi pohdiskelu ei ole yliopiston norsunluutornien korkeuksissa tapahtuvaa yksityisajattelua, vaan osa kirkomme pappiskoulutusta.

Jotkut kirkkomme teologit pitävät Har-

julan näkemyksiä epäkristillisinä. Kirkon kriisi on kuitenkin siinä, että kaikki teologit eivät enää pidä niitä ongelmallisina. Suomalaisessa teologiassa esiintyy vahva vaikutusryhmä, joka pyrkii pitämään jopa Harjulan esittämän anti-teologian luterilaisen kirkon sisällä.

Hajaannuksen tiellä

Voisiko teologian kriisi olla syvempi? Tuskin, mutta Harjulan näkemys ei ole uusi teologian kentällä. Sen keskeiset piirteet ovat etenkin raamatuntutkijoiden kautta tulleet suomalaisen teologian kentälle jo vuosikymmeniä sitten. Pikemminkin voisi sanoa, että nyt kerätään hedelmiä niistä puista, jotka on istutettu aikoja sitten.

Osa kirkon työntekijöistä ja suurin osa herätysliikkeistä ei ole enää vuosikausiin

luottanut yliopiston teologisen tiedekunnan kykyyn kouluttaa luterilaiselle kirkolle evankeliumin armossa kasvaneita Sanan julistajia ja sielunhoitajia. Tämä tilanne tulee näemmä jatkumaan ja varmaankin vielä kärjistymään entisestään. On sääli, että se edistää kirkkomme sisäistä hajaannusta, joka tosin muutenkin on jo pitkällä.

Luterilaisella kirkolla, jos se haluaa olla Kristusta seuraava kirkko, ei kuitenkaan ole muuta vaihtoehtoa. Niiden kirkon jäsenten, jotka ymmärtävät tilanteen vakavuuden, on toimittava paremman tulevaisuuden puolesta. Jos kirkon johto onkin halvaantunut omiin sitoumuksiinsa ja jopa näkemyksiinsä tässä kriisissä, se ei saa estää muita toimimasta. Siksi STI täytti 15 vuotta.

Timo Eskola

Paneelissa olivat keskustelijoina teologian tohtorit Raimo Harjula ja Pekka Huhtinen, keskellä juontajana toiminut teol. yo Ari Lukkarinen. Kuva Juho Pitkänen.